

Literatura i pintura

POLIFACÈTIC • Tot i que Prudenci Bertrana és un dels escriptors referents i més coneguts de l'època modernista a Catalunya, també es va dedicar a la pintura, al dibuix i al periodisme dirigint diverses publicacions **'JOSAFAT'** • La seva obra principal, ambientada a Girona, va publicar-se el 1906 i va aixecar polèmica pel seu esperit trencador

Ivette Ballesteros / El 9 Nou
TORDERA

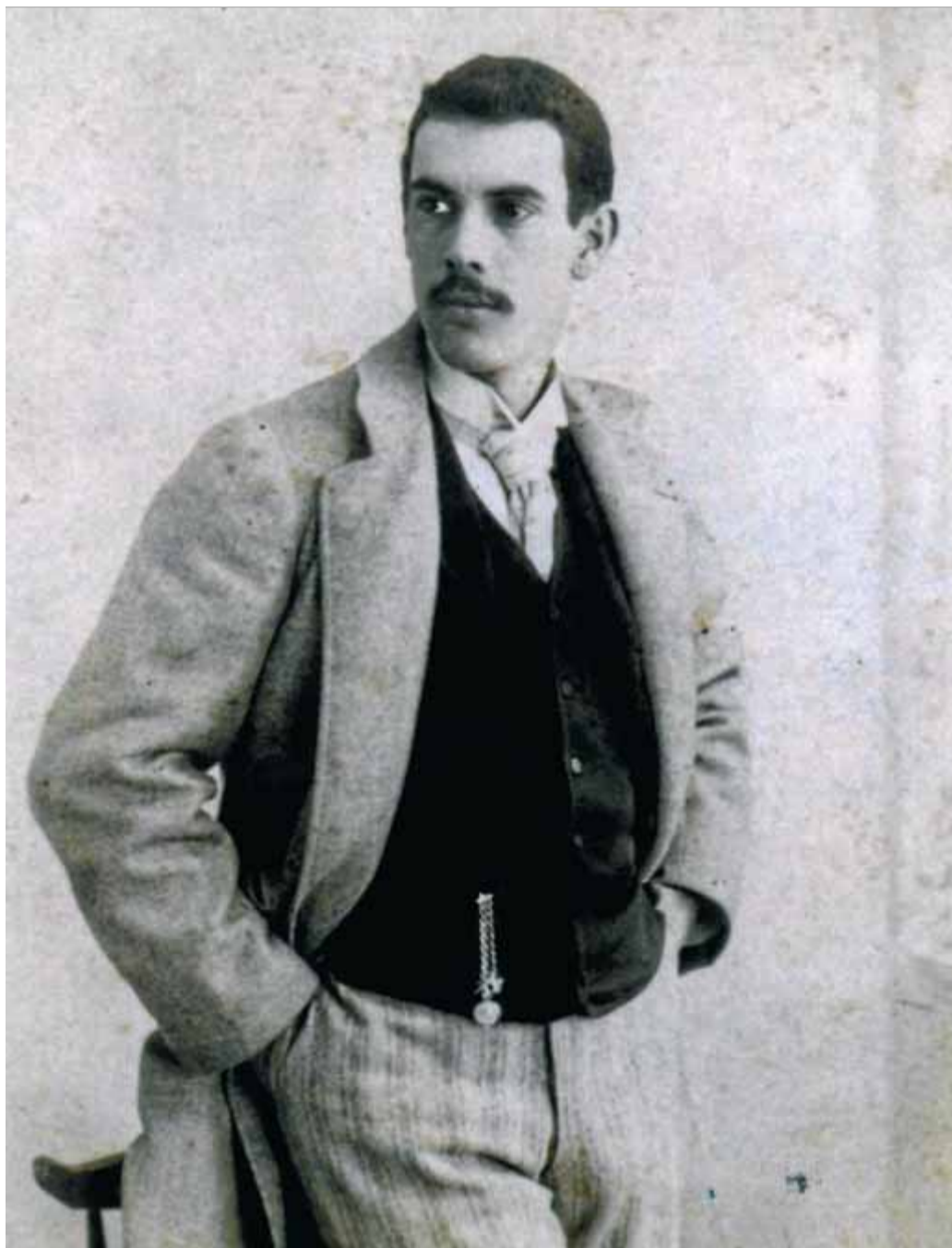
Al costat de la porta d'entrada de la biblioteca de Tordera hi ha un escrit que diu així: "Deixeu-me creure que amb la meua prosa he consolat algun trist, que he redimit algun captiu, que he humitejat alguns ulls, que he fet somniar alguna ànima senzilla, que he tret de la foscor éssers humils, amb grandesa d'herois." Són paraules escrites per l'escriptor i pintor Prudenci Bertrana i Compte, nascut al número 28 del carrer Sant Ramon de Tordera. Va ser la població maresmenca que van escollir per establir-s'hi els seus pares, Josep Bertrana i Paula Compte, empesos per la ideologia carlina radical que dominava en aquell moment el poble i que defensaven.

A Tordera, l'escriptor, que és considerat com un dels referents del modernisme català i conegut sobretot per la seva novel·la *Josafat*, hi va viure relativament poc perquè va traslladar-se a viure a Girona amb la seva família. Tot i això, són múltiples les referències que hi ha al poble per fer gala dels orígens de Bertrana. A banda del fragment escrit a la biblioteca, també hi ha una placa que recorda el lloc on va néixer. Es va col·locar el març d'aquest any, dins el projecte d'itineraris guiats a Tordera, impulsat per l'Ajuntament. La placa es complementa amb un codi QR a través del qual els visitants poden ampliar els coneixements sobre la figura de l'escriptor. A més, a Tordera hi ha un carrer que porta el seu nom i un parc dedicat a ell amb un bust seu.

De Girona a Barcelona

Prudenci Bertrana va estar des de jove vinculat a Girona. De fet, la seva obra principal, titulada *Josafat*, hi està ambientada, sobretot a la catedral. El primer contacte que va tenir amb la ciutat va ser quan va anar-hi a estudiar el batxillerat. Més tard, tal com va voler el seu pare, va continuar estudiant fent la carrera d'enginyeria industrial a Barcelona. Però només en va arribar a fer el primer curs, perquè de seguida es va adonar que el que veritablement li agradava i l'omplia era la pintura. Per aquest motiu, el 1885 es va matricular a la Llotja de la Ciutat Comtal.

Al cap d'uns anys, de retorn a Girona, va casar-se amb Neus Salazar,

Prudenci Bertrana ■ OSCAR LE NORMAND / AJUNTAMENT DE GIRONA

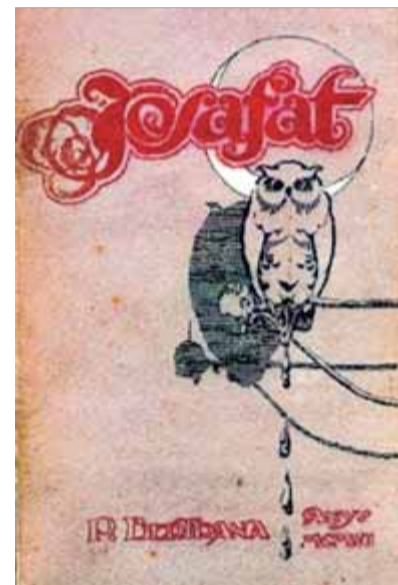
Escriptor

Bertrana va néixer a Tordera el 17 de gener del 1867 i va morir el 21 de novembre del 1941 a Barcelona. És un dels escriptors catalans més rellevants del modernisme català. Una de les seves joies és *'Josafat'*, escrita l'any 1906 i ambientada a Girona.

amb qui va tenir quatre fills, i es va dedicar a ensenyar dibuix i pintura especialitzant-se en paisatges, retrats de difunts, exvots i rètols. Al cap d'uns anys, ja de gran, va començar-se a interessar per l'escriptura i el periodisme. Es creu que el seu primer escrit va ser "L'oreneta", que es va publicar pels voltants del 1902 a la revista gironina *Vida*, on va treballar durant un temps. En aquesta revista, Bertrana hi va publicar comentaris sobre art, contes i proses poètiques. En aquella època es va bolcar de ple a la vida cultural gironina, sobretot en l'organització dels Jocs Florals. I va ser a partir de llavors que va començar a publicar

El 2003 va sortir a la llum la seva primera novel·la, 'Violeta', escrita l'any 1899

novel·les de manera regular, com ara *Tard* (1903); la seva obra més coneguda, *Josafat* (1906); *Nàufrags* i *Crisàlides*, ambdues publicades el 1907, i *Proses bàrbares* (1911). Val a dir que, per a sorpresa de gairebé tothom, excepte per a alguns pocs que ho sabien, l'any 2003 va sortir a la llum la que va ser la seva primera novel·la, titulada *Violeta* i escrita el 1899, i que va restar en un calaix durant tots aquests anys.

Portada de la novel·la 'Josafat'

Les novel·les de Bertrana tracten sobre personatges amb què es creuava en la vida quotidiana, com ara *La loca de la vídua* (1915), i fins i tot d'animals com dels que parla a *L'ós benemèrit i altres bèsties* (1932). També es va atrevir a escriure teatre i sàtira.

El 1912 va decidir abandonar Girona i per acomiadar-lo els intel·lectuals de la ciutat li van fer un homenatge a l'hotel Imperial. Com a curiositat, pel que es pot llegir al seu conte *Les meves veïnes*, se suposa que treballava en un taller del carrer Santa Clara amb vista al riu Onyar. Com a homenatge, la ciutat té una plaça amb el seu nom i un bust de la seva figura a la plaça Catalunya. Aquell mateix any, el 1912, es va traslladar a Barcelona i va començar a dirigir les publicacions *L'Esquella de la Torratxa* i *La Campana de Gràcia*. A la ciutat hi va viure fins que va morir, exercint com a periodista col·laborant, entre altres, a *La Veu de Catalunya*, fent classes de pintura a l'Escola del Bosc de Montjuïc i escrivint.

'Josafat'

La d'escriptor és la faceta més coneguda de Bertrana, i signa obres tan rellevants com *Josafat*, la que està considerada com la seva obra principal i que en el seu moment, en plena època del modernisme català, va aixecar força polseguera per la cruïsa que s'hi mostra i el caràcter que en aquell moment, per a molts, va ser considerat "sacrileg". La novel·la, protagonitzada per Josafat, que dona nom a la novel·la, té com a escenari principal la catedral de Girona. ■